

BEN'DEN O'NA YOLCULUK

“Ben” içindeki “b” ve “en”den oluşuyormuşum. Ama ben her şeyde “en” olamayacağımı anladığımda, “en”i bırakıp “b”nin “iz”inden gitmeye başlayınca “biz”i buldum.

“Biz” ile mutluyken birden “siz” geldiniz.

“Biz”, “siz” bir araya gelince konuşmaya başladık.

Aramızda “söz” oldu.

Sonra “biz” de gittik “siz” de gittiniz.

Sadece “söz” kaldı.

Sonra “söz” deyince, hatırlamadığımız kadar uzun bir zaman önce “söz” verdiğimizizi hatırladık.

Ve o zaman verdiğimiz “söz”ün kime olduğu aklımıza geldi. Böylece “öz”ü gördük.

İşte o zaman da “O”nu bulduk.

Sevgili Dostlarım,

Anneannesiyle yetişen neslin şanslı temsilcilerindeyim. Şimdi maziye dönüp bakınca bunu daha iyi anlıyorum. Hafta sonları beraber kaldığımız akşamlarda beni yanında uyuturdu anneannem. Yatmadan önce alışkanlık hâline getirmiştik, birlikte yıldızları sayardık. Yatağın yanında büyük bir pencere hatırlıyorum, tüm gökyüzüne hâkim... Ya da belki henüz istismar edilmemiş hayal gücümün kuvvetiyle katbekat büyümüş bir pencere olsa gerek. Meğer her yıldızın kendine ait bir hikâyesi varmış. Anneannem her gece bir tanesini anlatırdı bana; devler, cüceler, aşklar, savaşlar...

Şimdi yılların mı, yolların mı örttüğü bilinmez bir tünelden geriye doğru başımı çevirdiğimde “bugünkü ben”in o “küçük ben”e imrenerek baktığını görüyorum. Sabah kahve makinemi çalıştırdığımda nasıl ki filtrenin üzerinde biriken tortunun acı tadı kahvemini buruklaştırıyorsa, kirlenen vicdan filtrelerinden sızan bir hayatın tortusu da içimi acıtıyor. Kıyafet alırken beyaz renklilerden sakınıyoruz mesela, öyle değil mi? Zîra biliriz, beyaz çabucak kirlenir. Hâlbuki koyu renk risksizdir, kir göstermez. Fark ettim de hayat bize hep koyu renkli kıyafetler giydirmiş ki masumiyetimiz kirlenirken ruhumuz duymasın.

Geriye baktığımda “küçük ben”; bağımlılıklardan, endişelerden, sebeplerden, sonuçlardan hiçbir çekincesi olmadığından, olabildiğince beyaz gözüktü gözüme. An-

neannesinin kucagında onun hikâyelerini dinleyen, her türlü ön yargıdan bağımsız... Anneannemin sözleri dün gibi kulaklarımda yankılandı:

“Her hikâyede bir hakikat gizli. Kendi hikâyeni bilersen kendi hakikatini de bulursun.”

Hâlbuki “bugünkü ben” amaçlarını araç, araçlarını da amaç yapıvermişti. Hakikat hakîkî olmaktan çıkmıştı ve bunu fark ettiğinde tekrar o hikâyelere dönmek istedi. İşte bu kitabın hikâyesi de böyle başladı.

Bu hikâyeler, küçüklüğümde beri dinlediklerimden ve onların hayal gücümde yansımaları olan kardeşlerimden ibaretler. Farklı zamanlardan, farklı kültürlerden, farklı ülkelere süzülüp geldiler. Hikâyeleri yazıya dökerken “bugünkü ben”in değer yargılarından doğan telaşları değil, o “küçük ben”in masumiyeti yoldaşım oldu (ya da en azından ben öyle hissettim). Şimdi bunları paylaşma vakti. Hayatın karanlığından kaçıp güvenli bir bölgeye sığınma ihtiyacım olduğunda bana ışık veren hikâyelerden belki de bir tanesi, belki de aranızdan birinin içine dokunacak. Bu da hem o “küçük ben”in hem de “bugünkü ben”in en büyük mutluluğu olacak. Sürç-i lisan etmişsem affolması niyazıyla vesselâm.

Hasan Kerim Güç
Mart 2021, İstanbul

NİŞÂBUR'DA BİR ATTAR

Ramazan ayında evimizde misafirimiz hiç eksik olmazdı. İftardan sahura, soframızda hep şenlik yaşanırdı. O gece de anneannemi yine misafirlerle paylaşacağımı iyi bildiğimden usta bir avcı misali pusuya yatıp uyku öncesinde bize ait olacak zamanı beklemeye başladım. Hele ki böyle özel akşamlarda o güzel hikâyelerden feragat etme gibi bir düşüncem olamazdı. Zavallı kadıncağızı yorgun argın yakaladığımda, uykusunu feda etmiş meraklı torun kozumu kullanarak anneannemi gafil avladım. Tatlı kahramanım, “Madem bekledin beni bu kadar, o zaman sana hep anlattığım Mevlânâ hikâyelerinin ilham kaynağı bir attarı anlatacağım.” dedi. Ben “Attar nedir?” diye sorunca, “Attar hastalara ilaç yapıp verendir.” diye cevapladı. Sonra elimden tuttu, beni sekiz yüz yıl öncesine götürüp Nişâburlu Attâr ile tanıştırdı. O geceki hikâyeyi ondan dinleyecektik...

Bir çocuk tanıdım, beş altı yaşlarında. Adı Muhammed, Belhli Muhammed. Babası arkadaşım. Ona âlimlerin sultanı derdik. Birbirimizi sadece mektuplardan tanırdık. Tâ ki bugün evime misafir oluncaya dek... Kokusundan tanıdım Bahâeddin Veled'i; tıpkı onun beni kokumdan tanıdığı gibi. Bizler binlerce fersah öteden de olsa birbirimizin ruhunu koklarız ama bu sefer

başka bir koku daha vardı havada, çok daha keskin. Bu koku itiraf edeyim başımı döndürdü. Ah, o çocuk var ya!

Hikâyelerim var benim. Her birinin bir hakîkati var. Yaşça rüşünü ispat etmiş onca insan olsa da bunları kaçına anlatabilirim ki? Biliyorum, çok azı anlar. Hâlbuki onların bu hakîkatleri anlamaya çok ihtiyaçları var. Zîra dışarıdan sapsağlam görünseler de içlerindeki habis ur yavaş yavaş tüm vücutlarını yiyip bitiriyor.

Ben eczacıyım; ilaç yapar veririm. Ama bir çocuğa acı bir ilacı nasıl verebilirim? Tabii ki annemin küçükken bana hiç hissettirmeden verdiği gibi... İlacı kırıp şerbetin içine ufaladığımda o acı tattan eser kalmaz. O zaman çocuk onu zevkle içiverir. Evet, ben de böyle yaptım. Acı reçetelerimi tatlı hikâyelerime kattım. İçen içti; iyileştğini ruhu duydu da kendi duymadı.

İstedim ki fânî vücudum toprak olduğunda da hastalıklara deva olmaya devam edeyim... İşte o çocuğu görünce hikâyelerimi ona emanet edebileceğimi anladım. Ona, kalbimi açtığım *Esrâr-nâme*'mi verdim. Ona, hayatımın yolculuğunu anlatan "kuşlarımı" verdim. Evet, ben bir eczacıyım, ilaç yaparım... Unvânım Attâr'dır. Yakın zamanda ben Hakk'a kavuşacağım. Bu çocuk, ilaçlarımla tedaviye devam edecek...

Uykuya dalmadan önce duyduğum son sözler şunlardı diye hatırlıyorum: "İşte bizler hâlen o ilaçların sayesinde şifa buluyoruz. Yarın da sana o çocuğun büyüklüğünü anlatacağım..."

Sonu Olmayan Gül

*Hicretin aydınlığının beş yüzüncü yılıydı
Persler kendi minarelerinden çöl mızraklarının
saldırısını seyretti
Nişâburlu Attâr da bir güle sessiz sözcüklerle hitap etti
Dua eden biri gibi değil de düşünen biri gibi:
Senin belirsiz çehren benim ellerimde
Ve zaman büküyor ikimizi de biz farkında olmadan
Bu akşam saatinde, unutulmuş bir bahçede
Senin narin gövden havada nem içinde
Güzel kokunun sürekli yayılışı yaşlı ve yıpranmış
yüzüme çarpıyor
Ama ben seni bir rüyanın en ince katmanlarında
Ya da bir sabah burada, bu bahçede gördüğün çocuktan
Çok daha uzun bir zamandır tanıyorum
Güneşin beyazlığı senin olabilir
Ayın yaldızı ya da zafer kazanmış kılıçtaki kurumuş
kırmızı kan lekesi dahi...
Ben körüm ve bir şey bilmiyorum
Ama gidilecek birden fazla yol olduğunu
Ve her şeyin, eşyanın hakikatindeki sonsuzluk olduğunu
görüyorum
Sen müziksinsin, göklersin, saraylarsın, nehirlersin,
meleklersin
Tanrı'nın benim ölü gözlerime göstereceği
Sınırsız ve samimi
Ey sonu olmayan gül!*

Jorge Luis Borges

ATTÂR'IN KUŞLARI

Akşamı zor ettim. Anneannemin sözü vardı mâlum. Bu güzel Ramazan gecesinde sıcak mı sıcak bir hikâye daha anlatacaktı. Bu sefer de Attâr'ın öğrencisini dinleyecektim. O ilaçlar bizlere nasıl ulaşmıştı, bütün gün onu düşünmüştüm. Hasretle beklediğim saatler gelip çattığında, anneannem bu kez beni kolumdan tutarak yüzyıllar öncesindeki Konya'ya götürdü. Dün tanıştığımız küçük çocuk artık yağız bir delikanlı olmuştu. Bize döndü ve hayalimde anlatmaya başladı...

Bugün benim doğum günümdü. Ben bugüne kadar Muhammed bin Hüseyin Belhî olarak tanındım. Hamdım, bugün pişmeye başladım. Bugün benim için çok zor bir gündü. Babamın adına lâıyk bir evlat olarak yıllardır aldığım her derste en iyi öğrenci oldum. Kendim de yüzlerce öğrenci yetiştirdim. Devlet adamları, fikirlerime başvurmak için ayağıma kadar geldi. Şiirlerim ile ele geçirilemez denilen kalp kalelerinin surlarını yıktım. Nice âlimleri bir sözümle mat ettim.

Bugün benim doğum günümdü. Hocam evime geldi ve şimdide dek öğrendiğim her şeyi silmemi istedi. Bugün, benim için çok zor bir gündü... Beraberce kütüphaneme gittik. "Hayattaki tüm kıymetim bunlar!" diye

haykırmak istedim hocama ama yapamazdım. O ise ruhların casusuydu ve “Bu hayatta en çok kıymet verdiğinden vazgeçmedikçe kıyametin kopmaz.” dedi bana. Beraberce kütüphanemdeki her şeyi bahçedeki havuza attık.

Bugün benim doğum günümdü. Nişâbur’da bir atar tanıyıştım çok küçük yaşında. “Biz birbirimizi ruhlarımızın kokusundan tanırız.” demişti bana. Bugün hocamdan da aynı koku tütüyordu. O kokuyu duyunca gözümünden yaş gelmiş olacak ki hocam bana dönüp, “Celâleddin, kitaplarını suya atarken nefsindeki acıyı seninle hissettim ama gözünden gelen yaş bu acıdan değil, bu doğan çocuğun ilk gözyaşı...” dedi. O zaman hocam elini havuza daldırdı ve yüzlerce kitabın içinden iki tane-sini suyun içinden çıkardı.

Bugün benim doğum günümdü. Hocam bana hayatımda aldığım en güzel hediye-yi verdi; Attâr’ın kitaplarını... Hem de sanki hiç suya girmemişçesine, üzerlerinde tozları ile. Bugün benim için çok güzel bir gündü. Kitapların kapağını açtım. İçlerindeki mürekkep canlanıp dans edermişçesine sayfaları terk ederek gözlerimden, kulaklarımdan ve ağızımdan içime daldı. Kitaplar artık boş sayfalardan ibaret kalmıştı.

Bugün benim doğum günümdü. Son iki kitabı da havuza attım. Bugün, benim için çok güzel bir gündü. Anladım ki kendinde yaşatamadığın bilgi ölüdür. Bilgi ancak senin vücudunda dirilirse ortaya çıkar.

Bugün benim hem doğum hem de ölüm günümdü. Bugün Muhammed bin Hüseyin Belhî olarak öldüm ve

Celâleddîn-i Rûmî olarak doğdum; içimde Attâr'ın kuşları ile...

Anneannem uykuya dalmak üzere olan gözlerime baktı, başımı okşayarak kulağıma fısıldadı: “İşte Attâr'ın kuşlarının hikâyesi böyle başladı. Şimdi anlatma sırası sende...”

REHBER

Bugüne kadar yapılmış tüm toplantıları düşündü hüdhüd kuşu. Şimdiki toplantının hepsinden daha kalabalık olacağından hiç kuşkusu yoktu. Zîra kuşlar âlemi belki de tarihlerdeki en tehditkâr dönemi yaşıyordu. Dünyanın en ücra köşelerindeki akrabalarıyla bile her zaman iletişimde kalmayı başaran kuşlar, artık her gün yeni bir türün ölüme uçtuğu haberleriyle dehşete düşüyordu. Yüz binlerce yıldır mavi gökkubbe altında beraberce yaşayan dünyanın hakîkî ev sahipleri, adeta her gün bir tahliye emri ile karşılaşılıyordu.

Biraz sonra, yılların geleneği olarak kuşlar meclisi yine toplanacaktı. Zamandan ve mekândan bağımsız bir toplantıydı bu. Geçmişten ve gelecekte, doğudan ve batıdan havalanıp uçan kuşlar geleceklerdi ve karşı karşıya kaldıkları bu tehlide bir çözüm arayacaklardı. Nihayet meclis kurulduğunda önce kadim kuşlar, tabiat ile kardeş olarak bu dünyayı teşrif eden insanoğlunun, son zamanlarda kardeşine sırt çevirdiğinden dem vurdular. Onların adına kaknüs kuşu mecliste söz aldı:

“Her canlı sevgi üzerine doğmuştur. Binlerce yıldır yaşıyorum. Korkuyu, endişeyi, üzüntüyü, hasedi, ümidi, hepsini gördüm. Anladım ki gün sona erdiğinde hangi duygu öne çıkarsa çıksın sevgi hep kazanıyor. Ancak insanoğlu kendi tabiatındaki sevgiye karşı direniyor. Bir